

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 30/19

Luksemburg, 14 marca 2019 r.

Wyrok w sprawie C-557/17
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie / Y.Z. i in.

W razie przyznania, na podstawie sfałszowanych dokumentów, zezwoleń na pobyt uzyskanych w ramach łączenia rodziny oraz statusu rezydenta długoterminowego, wspomniane zezwolenia i status mogą zostać cofnięte, nawet jeśli osoby, którym je przyznano, nie wiedziały o popełnionym oszustwie

Jednakże, w odniesieniu do zezwoleń na pobyt uzyskanych w ramach łączenia rodziny, organy krajowe powinny uprzednio dokonać zindywidualizowanego badania sytuacji zainteresowanych osób

W 2001 r. Y.Z., będącemu obywatelem chińskim, wydano zezwolenie na pobyt na czas określony w Niderlandach w związku z wykonywaniem przez niego, jak twierdził, obowiązków członka zarządu spółki. W 2002 r. jego żona (zwana dalej „matką”) i ich małoletni syn, również będący obywatelami chińskimi, uzyskali zezwolenia na pobyt w tym państwie członkowskim w ramach łączenia rodziny. W 2006 r. matce i synowi wydano zezwolenia na pobyt w charakterze rezydentów długoterminowych.

W 2004 r. niderlandzki sekretarz stanu cofnął z mocą wsteczną, po pierwsze, udzielone Y.Z. zezwolenia na pobyt na tej podstawie, że rzekomo podjęte przez niego zatrudnienie było fikcyjne, jako że zatrudniająca go spółka nie wykonywała żadnej działalności, a zatem zezwolenia te zostały uzyskane w drodze oszustwa. Po drugie, sekretarz stanu cofnął, także z mocą wsteczną, zezwolenia na pobyt przyznane matce i synowi w ramach łączenia rodziny oraz wydane im zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego na tej podstawie, że zezwolenia te zostały uzyskane w drodze oszustwa, ponieważ wydano je w oparciu o fałszywe zaświadczenia o zatrudnieniu Y.Z. Zdaniem sekretarza stanu kwestia, czy matka i syn wiedzieli o oszustwie popełnionym przez Y.Z. i oszukańczym charakterze tych zaświadczeń o zatrudnieniu, była bez znaczenia.

Raad van State (rada stanu, Niderlandy), rozpoznając apelację wniesioną przez Y.Z., matkę i syna, zmierza do ustalenia, czy nawet wtedy, gdy matka i syn nie wiedzieli o oszukańczym postępowaniu Y.Z., sekretarz stanu mógł w ważny sposób cofnąć, po pierwsze, udzielone matce oraz synowi zezwolenia na pobyt zgodnie z dyrektywą w sprawie łączenia rodzin¹, a po drugie, wydane im zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego na podstawie dyrektywy dotyczącej rezydentów długoterminowych². W tych okolicznościach Raad van State zwróciła się z pytaniami do Trybunału Sprawiedliwości.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał przypomniał przede wszystkim, że **zgodnie z dyrektywą w sprawie łączenia rodzin państwo może co do zasady cofnąć dokumenty pobytowe członkom rodziny obywatela państwa trzeciego (członka rodziny rozdzielonej), jeśli przedłożono sfałszowane dokumenty lub posłużono się oszustwem dla celów uzyskania tych dokumentów pobytowych**³. Trybunał uściślił w tym względzie, że **dyrektywa nie określa**

¹) Dyrektywa Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz.U. 2003, L 251, s. 12).

²) Dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. 2004, L 16, s. 44).

³) Artykuł 16 ust. 2 lit. a).

osoby, która dostarczyła lub wykorzystała te dokumenty bądź popełniła to oszustwo, ani nie wymaga, by zainteresowani członkowie rodziny wiedzieli o tym oszustwie.

W ocenie Trybunału wykładnia ta jest potwierdzona w świetle kluczowego znaczenia członka rodziny rozdzielonej w systemie ustanowionym dyrektywą oraz realizowanym przez tę dyrektywę celem, jakim jest ułatwienie integracji członków rodziny rozdzielonej w państwach członkowskich poprzez ułatwienie im prowadzenia tam życia rodzinnego dzięki łączeniu rodzin. Z celu tego oraz z lektury całości tej dyrektywy wynika bowiem, że dopóki osoby należące do rodziny członka rodziny rozdzielonej nie nabyły samoistnego prawa pobytu, dopóty ich prawo pobytu jest prawem pochodnym od prawa danego członka rodziny rozdzielonej, mającym na celu wspieranie integracji tego ostatniego. W tych okolicznościach państwo członkowskie powinno mieć możliwość uznania, że oszustwo popełnione przez członka rodziny rozdzielonej wpływa na proces łączenia rodziny w całości, w szczególności na pochodne prawo pobytu osób należących do rodziny tego członka rodziny rozdzielonej, i na tej podstawie cofnięcia wspomnianym osobom ich dokumentów pobytowych, nawet gdyby osoby te nie wiedziały o popełnionym oszustwie. Jest tak tym bardziej wówczas, gdy – jak w omawianej sprawie – prawidłowość prawa pobytu członka rodziny rozdzielonej jest dotknięta wadą wskutek popełnionego oszustwa.

Jednakże Trybunał podkreślił, że cofnięcie dokumentów pobytowych przyznanych członkom rodziny nie może nastąpić automatycznie. Zatem organy krajowe muszą dokonać uprzednio zindywidualizowanego badania sytuacji zainteresowanych członków rodziny, biorąc pod uwagę wszystkie wchodzące w grę interesy. Ponadto środki w postaci cofnięcia tych dokumentów pobytowych powinny zostać przyjęte zgodnie z prawami podstawowymi, w szczególności z **prawem do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.**

W rozpatrywanej sprawie organy krajowe powinny zatem wziąć pod uwagę w szczególności czas pobytu matki i syna w Niemczech, wiek, w którym ten ostatni przybył do tego państwa członkowskiego i ewentualną okoliczność, że był tam wychowywany i otrzymał wykształcenie, a także istnienie więzi rodzinnych, gospodarczych, kulturowych i społecznych matki i syna ze wspomnianym państwem członkowskim i w tym państwie. Powinny one również wziąć pod uwagę ewentualne istnienie takich więzi matki i syna z ich państwem pochodzenia i w tym państwie, które ocenia się na podstawie okoliczności takich jak w szczególności posiadanie kręgu rodzinnego w tym państwie, podróże lub okresy pobytu w tym państwie, lub też na podstawie stopnia znajomości języka tego państwa. Organy te powinny także wziąć pod uwagę okoliczność, że matka i syn nie ponoszą sami odpowiedzialności za oszustwo popełnione przez Y.Z. i że o nim nie wiedzieli. Do Raad van State należy ustalenie, czy cofnięcie dokumentów pobytowych przyznanych matce i synowi jest uzasadnione w świetle tych względów.

Następnie, w odniesieniu do **statusu rezydenta długoterminowego**, Trybunał przypomniał, że **dyrektywa dotycząca tych rezydentów stanowi, iż status ten podlega utracie, jeżeli zostanie stwierdzone, że uzyskanie tego statusu nastąpiło w wyniku oszustwa⁴.** Dyrektywa ta nie określa jednak osoby, która ma stać u źródła popełnionego oszustwa, ani nie wymaga, by zainteresowany rezydent wiedział o tym oszustwie.

Ponadto Trybunał podkreślił, że przy uwzględnieniu rozszerzonych praw, które są związane ze statusem rezydenta długoterminowego, ważne jest, by państwa członkowskie mogły skutecznie zwalczać oszustwa, cofając beneficjentowi ten status, gdy opiera się on na oszustwie. Nikt zatem nie może domagać się utrzymania praw nabytych na mocy dyrektywy dotyczącej tych rezydentów w drodze oszustwa, niezależnie od tego, czy oszustwo to zostało popełnione przez beneficjenta tych praw lub było mu znane, gdyż elementem rozstrzygającym jest to, że nabycie wspomnianych praw nastąpiło w wyniku oszustwa. Trybunał stwierdził na tej podstawie, że **obywatel państwa trzeciego traci status rezydenta długoterminowego, gdy zostanie ustalone, że nabycie tego statusu opierało się na sfałszowanych dokumentach, nawet jeżeli obywatel ten nie wiedział o oszukańczym charakterze tych dokumentów.**

⁴ Artykuł 9 ust. 1 lit. a).

Niemniej jednak Trybunał uściślił, że utrata statusu rezydenta długoterminowego nie oznacza sama w sobie, iż wspomniany obywatel traci również w przyjmującym państwie członkowskim prawo pobytu, na podstawie którego uzyskał on ten status. Przy założeniu, że tak jak w omawianej sprawie zainteresowani obywatele uzyskali ten status na podstawie prawa pobytu przyznanego na mocy dyrektywy w sprawie łączenia rodzin, sąd krajowy ma obowiązek ustalić uprzednio, na podstawie zindywidualizowanego badania ich sytuacji, przeprowadzając zrównoważoną i racjonalną ocenę wszystkich wchodzących w grę interesów, czy obywatele ci powinni zgodnie z tą dyrektywą zachować dokument pobytowy, który wydano im na jej mocy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793